

Oslo, 8. januar 2018

Dag Larsen, Norsk barnebokinstitutt

INNLEGG TIL INNSPILLSMØTE OM FRAMTIDIG KULTURPOLITIKK

Norsk litteraturpolitikk har vært en suksess. Eller: Det er en suksess. Jeg er glad for at statssekretær Bård Folke Fredriksen her i dag understreket det norske språkets betydning i kulturpolitikken. Virkemidlene i litteraturpolitikken har vært avgjørende for at barne- og ungdomslitteraturen i dag er sterk både i kvalitet og marked, nasjonalt som internasjonalt.

Det overraskende er at de viktigste virkemidlene i litteraturpolitikken har nådd en alder på 55 år. Noen vil kanskje mene at det kvalifiserer for pensjonering, men faktum er altså at virkemidlene ennå fungerer. De er

- hegne om norsk språk
- styrke norske folkebibliotek
- ha innkjøpsordninger for ny litteratur
- fritak for handelsavgifter på bøker
- pris- og avtaleregulert bokomsetning
- kulturpolitisk begrunnede, kollektive vederlagsordninger
- normalkontrakt mellom forfattere og forlag

Likevel er det problemer her.

Kulturpolitikken har fått andre instrumentelle virkemidler.

Bokbransjen og teknologien knyttet til lesing er en helt annen i dag enn på sekstitallet. Og avtalene som er bygd opp rundt de litteraturpolitiske virkemidlene støtter seg altfor mye på hverandre.

Enkelt sagt: Faller en av avtalene, er det stor fare for at mange av de andre også faller. Det taper først og fremst leserne, barn og ungdom på. Og det taper forfatterne og illustratørene på.

Og fordi det er sånn fatt som det er med litteraturpolitikken, synes jeg det er vanskelig å komme med kvalifiserte spådommer om åssen det ser ut om tjue år. Jeg vil fort komme til å ligne datanerden som på et seminar i Norsk Kulturråd i 2003 påsto at i 2010 vil de eneste papirbøkene være krim, fordi det ikke er nok strøm på påskefjellet til lesebrettene.

Men jeg kan peke på tre hovedfelt:

Globaliseringen utfordrer norsk som språk. Det blir viktig å avklare hvilke statlige tiltak som ivaretar både språkpolitiske og litteraturpolitiske hensyn.

Utveksling mellom sjangre og medier vil komme til å påvirke barne- og ungdomslitteratur. Den vil være både tradisjonell bok og en tverrestetisk, interaktiv framstillingskunst som er

avhengig av leserens innlevelse og fysiske deltakelse. Derfor må framtidige støtteordninger også være plattformnøytrale støtteordninger.

Bibliotekene er barnelitteraturens viktigste marked og arena. Det er der litteraturen har lengst levetid. Det er der barn kan velge selv. Derfor må bibliotekene være de fremste på tilbud for alle lese- og opplevelsesplattformer.

Bibliotekenes rolle som opplevelsesarenaer blir større. Vil barne- og ungdomslitteraturen om tjue år være til salgs i folkebibliotekene? Uansett: Om tjue år er Deichmanske bibliotek det viktigste stedet for barne- og ungdomslitteratur i landet. Men det er en forutsetning: Om tjue år bør vi kunne si at vi klarte å modernisere kulturpolitikken fordi vi samtidig videreførte og oppdaterte de gode tiltakene vi allerede har.